

BÉTSI MAGYAR KURIR.

É S

SOKFÉLE, TOLDALÉKŰL.

Nr. Indúlt: Pénteken, Július' 12-dikén, 1833. 4.

P O R T U G A L L I A.

Lisbona Jun. 17-ről a' Times így ír: Dom Miguel Flottája még mindég a' Tájóban fekszik. Ez áll 2 linea hajóból, 74 ágyúból, egy 50, és egy 44 ágyús fregáttból, 3 nagy Corvettből, és 2 briggből. A' Commandó egy Angolyra van hívva, de a' kinek neve még nem tudatik. Ezek a' hajók nem sokára oda hagyják a' kikötőhelyet, 's valóban, ha talpra esett legények ülnének benne, volna Dom Pedrónak mitől tartania, de így, midőn többnyire öszveszedeggett emberekből állanak, kik a' háborútól irtóznak, mint a' veszett állat a' víztől, — kevésbé. A' Cholera minden nap változtatja természetét: majd lejjebb hágy, majd ismét dühösebb, — még is az alsóbb rendet inkább pusztítja, mivel ez szigorú életmódja által nagyon is ki vagyontéve dühének.

(Cronica Constitucional.) A' Braganzai Hertzeg, Solignac Generálhoz, következő Decretumot intézett: Barátom! En, — úgymint Braganzai Hertzeg, és Regens a' Királyné nevében köszöntöm az Urat, mint egy olyan embert, kit igen betsülök. Fontolóra vévén azon okokat, mellyeket az Ur elő ad kérelmében, melly szerint a' Major Generálisi hivatalról, 's az evvel öszveköttetett hatalomról, mellyet f. e. Jan. 3-kán tölem általvett, le kíván mondani, — jónak tartom, az Urat, a' Királyné nevében, Major Generálisi kötelességeitől felmenteni, — a' mit köz

tudomány végett ezennel közlök. Költ az Oportói palotában Jun. 13 kán 1833. Dom Pedro Braganzai Hertzeg. — Erre Marsall Solignac ímez Proclamatziót bocsátotta ki: „A' megszabadító Sereghez! Környülállásaimnál fogva kéntelen vagyok a' Major Generálisi hivatalt letenni, 's Frantzia Országba utazni. Midőn a' derek tisztectől, és általában minden katonáktól bútsút veszek, köszönetet tészek mindenkinek, ki téteményes részt vett, a' törvényes Fejedelmünk mellett folytatott háborúban. Szüntelen örömmel fogok emlékezni a' vitézségre, és merész elszánásra, melly ennek a' seregnek tulajdona, 's a' mellyel ismét egyesülhetni — szerentsésnek tartom magamat, 's bár merre vezéreljen a' sors, — mindenhová magammal viszem azt a' meggyőződést, hogy az ügy, mellyért eddig küzdöttem, megérdemli az óltalmazást.“ (Aláírás) a' Seregnek Marsallja Báró Solignac. Azután egy Decretum által Gr. Saldanha Generál Major, a' Generálstább Fejévé, Valdez Brigadéros Generális pedig, a' sereg Generál Adjutánsává neveztetik. Azt mondják, Solignac Generál azért lépett volna ki hivatalából, mivel egy más plánumot, az övének elibe tettek. Ő különösen a' Lisbonai Expeditionnak ellene szegezte magát, mert ez által a' seregnek egy része Ő tölle független állapotban munkálódnék, a' másik pedig, minden munka nélkül Oportóban henyélne.

(Times.) Oportó Jun. 13 dikán. Tegnap estve a' frantzia gyalog regimentből 600-an szállítottak ki, — a' nélkül, hogy az ellenség által abba gátoltattak volna. Eleinte tzelban volt, Lisbona felé nyomulni, de a' Miniszterek ezt a' planumot felrevertették, úgy szinte azt is, hogy az ellenséget megtámadják. Jun. 14-kén. A' Katonák kiszállítása még mindég folyvást tart, 's ismét 23 katona, és 4 tiszt lépett ki a' szárazra, a' többek között Freire Generál is. A' Miguelisták alább hagynak a' lövöldözéssel: ma már csak a' Serra Klastromra lövöldöztek. Tegnap estve, több Angolyok, kik ezelőtt Dom Pedro seregében szolgáltak, elfogattak, — azomban más nap ismét szabadon bocsátottak. — Jun. 15-kén Sz. Joás de Foz várnál 5—600 legények, egy Könyvnyomtató műszerrel szállítottak ki. — Jun. 16-kán Palmella, és Terceira Hertzegek, az Expeditió többi Fejeivel, tegnap léptek szárazra.

(Courier.) Oportó Jun. 29-kén. Megjegyzésre méltó, hogy itt, hol külföldben az útszák tele vagynak kutyákkal, most, kivált miután az eleség megfogyott a' Városban, egyetlen egyetlen sem látni. Ezt annak a' környülállásnak tulajdonítják, hogy az idegen seregek, főképpen a' Frantziák, és Belgák, minden kutyát, és matskát, megfogdosván, elköltöttek: eleinte az Angolyokat majmolták, a' midőn a' disznókat hajtották barrakjokba, de később ezekből kifogyván, a' kutyákat, és matskákat fogták elő. — Lisbonából vett tudósítások szerint, ebben a' városban szörnyű pusztítást tesz a' Cholera, de még is a' halandóság nagy számát nem annyira a' Cholera dühének, mint inkább a' betegekkel rosszszül való bánásnak kell tulajdonítani: hivatalos jelentések után csak magában Lisboná-

ban 7000 en betegedtek meg, 3000 en haltak meg, magános levelek azomban ezt a' számot háromszorta is nagyobbra teszik.

BELGIUM.

Minekutánna Gendebien Ur, és Rogier belső Miniszter barátjainak minden iparkodásai hijában voltak, a' meghasonlott fél megbékéltetésére, Jun. 26 kán délelőtt az úgy nevezett Linthouti berekben párviadalra került a' dolog. 40 lépést mérték ki a' lövésre, úgy mindazonáltal, hogy 10-et mind a' kettő előléphetett. Alig léptek elő, Rogier Ur azonnal elsütötte pisztolyát, — de — hibázott. Erre Gendebien Ur álló helyéről lőtt, 's a' Minisztert jobbik pofájába találta. Ez mindjárt lerogyott, de majd ismét felkelt, 's a' szájában lévő golyóbist a' jelenlévő Orvos kihúzván, sebje békötöztetett. Gendebien Urnak Secundansai Renesse Ur, és Riellon Generál, Rogier Uré pedig Lochmans Major, és Behault Ur valának. A' Courier alkonyodáskor, a' történethez még ezt tette: A' Miniszter pofájába lőtt golyóbis, csak egy zápfogát törte ki. Az Orvosok egyetértőleg abban a' vélekedésben vagynak, hogy a' Miniszter 8 legfeljebb 10 nap alatt meggyógyul. Gendebien Ur Monsba utazott, hová Familiai dolgai hívták.

A' Képviselek Jun. 28-kán tartott Ülésekben Gendebien 8 napra szabadságot nyert, az eltávozásra.

(Brüsseli lapok.) Már ez előtt egyszer úgymint Jun. 24-kén Rogier és Gendebien Urak egymással párviadalra keltek, de Devaux Ur, közbevetette magát, 's Rogier Urat fel akarta váltani. Azomban Gendebien Ur azon okból, mivel Devauxt betegesnek tapasztalta, kinyilatkoztatá, hogy ilyen módon, ő ugyan, enged magá-

ra lövetni, de ha életben marad, a' lövést nem visszonozza. Ennél fogva tehát ekkor a' párviadal megszűnt ugyan, de a' mint jelentődött, 3 nappal azután tsakugyan véghez ment.

(Independant.) A' megsebesített Miniszter már jobban van, — a' mennyiben hideg lelései szűnnek. A' feldagadt nyelv, mellynek alsó inai a' golyóbis által megsértettek, akadályoztatja a' beszédben, és nyelésben. Fejének semmi sérelme. A' Király mindennap tudakoztatja hogy léttét?

N A G Y B R I T A N N I A.

A' Courier szerint — az 1833-dik esztendőre eső kiadás, budget fő pontjai ezek:

A' Directa, és indir. adók	f. st.
bészédésére	2,986,518
Státus adósságnak interesse	28,351,552
Civillista, a' Királyi háznak tartása, és nyugpénz	1,564,713
Justitz igazgatás	989,476
Külső Departamentum	330,439
Szárazi, és tengeri hadierő	13,440,804
Közönséges épületek	1,645,040
Külömbfelék	1,076,771

Summa 50,386,113 f.st.

Már most tekintsük meg a' Közönséges kiadásoknak egyes pontjait: 's azután mondja meg valaki, hol lehetne érezhető Reductiót eszközölni. Azt örömet megengedjük, hogy sok kisebb tárgyakra nézve lehet, és kell is takarékossgot béhozni, de itt nem arról van a' szó, hogy lehet, néhány száz, vagy száz ezer font sterlinget megtakarítani, hanem a' közönséges, milliomokra menő terheket lehet e' jóval megkevesíteni? — Az első nagy posíció, a' Közönséges adósság, — ennek interessei nagyobbak, mint az egész kiadásnak fele. Ez az, a' mi az Országot ólomként nyomja, és kivált a' mun-

kás rendet leroskaszlja. Ha felveszszük is, hogy a' Nemzeti költséget, 1, 2, vagy talán 3 millióval is lehetne reducálni, még is azt a' Reductiót a' lakosok alig érezhetnék. Azt nem mondjuk, hogy mivel az Ország kevés Reductiót nem érez, tehát éppen semmit sem kell reducálni, ha bár lehetséges volna is, tsak hogy, — mivel az a' köz terhen nem úgy könnyít, a' mint a' szükség — úgy szóllván — parantsolja, — tehát a' törvényhozó hatalom más eszközökről gondoskodjék. Talán úgy lehetne a' dolgon segíteni, ha az adóra nézve, mellynek számszerénti mennyisége abba maradjon; a' fizetésbeli mód változtattatnék, és így a' forgó médiumot kellene nevelni. Az adósság papírosban tétetett, 's most az Orzágnak aranyban kell fizetni. Midőn a' papíros miatt, a' pénz megsaporodott, adósságot vettek fel, 's most mi azt kénytelenek vagyunk, megszorított circuláló mediummal — arannyal fizetni!

Az Alsó Ház Jun. 27-kén tartatott Ülésében, Cobbet Ur, a' Campervelli Politica Unió részéről egy Kérőlevelet nyújtott által a' Politzia Spionok ellen, kik avval vádoltatnak, hogy az embereket némelly véteknek elkövetésére nógatják, tsak hogy azután a' felfedezésért vagy jutalmat kapjanak, vagy a' felfedezést magoknak érdemül tulajdonítsák. Cobbet Ur egyúttal példakkal bizonyította egy ilyen intézetnek (Politzia) erköltstelenségre vezető befolyását, 's jelenté, hogy a' jövő hét-főnimez Kérőlevelben előhozott eseteknek megvizsgálása végett, egy különös biztosságot fog javallani. Ezután Finch Ur a' már egyszer előfordult javallatját a' politica Uniókra nézve terjeszté elő. Minekutánna ezen társaságoknak eredeteket, és caractereket szélyel tagolgatta, azt mondta, hogy lételek alkotvány ellen való, és Angoly

Országban a' Frantzia Revolutzió idejéig esmeretlen lett légyen, azért is határozásba kívánta tenni: „A' Politica Uniók a' Koronának veszelythozók, alkotmány ellen valók, 's törvénytelenek, 's a' Miniszterek kötelességeket telyesítik, ha azoknak elnyomására, az Ország törvényeit végrehajtják.“ Lord Althorp ellene szegezte magát ezen határozatnak abból az okból, mivel abbana' politica Uniók, törvény ellen valóknak nyilatkoztatnak, holott az ő véleménye szerint, úgy, a' mint most azok a' társaságok szerkeztetve vagynak nem törvénytelenek, — de elnyomásokra rendkívül való hatalommal élni nem is volna tanátsos, annyival kevésbé szükséges, mivel az Orzágnak jelen békés állapotjában semmi veszedelmet sem okozhatnak. Cobbet Ur hasonlólú az Uniók létele mellett fogott, 's azt mondá, hogy még eddig az Orzágnak semmi kárt sem tettek. Majd ha azt szülik, a' mit az Igazgatóságnak mostani, és elébbeni rendszabásai szültek, akkor lehet elnyomásokról szóllani.

Midön az Alsó Házban Finch Ur javallatja ismét elővétellett, Lord Althorp azt mondta, hogy ő minden szorgalmatos tudakozódásai után sem győződhetik meg a' Politica Uniók törvénytelenésége felől. Az érdemes javalló Ur (Finch), egy — ez előtt két esztendővel költ Proclamatzióra hívatkozott! úgy de, tekintetbe vette e' a' környülállásokat is, mellyek közt az említett Proclamatzió költ? — Az, olyan politica Uniók, és csoportozások ellen vólt intézve, mellyek tagjaikat katonai módon organizálták, 's kezekbe fegyvert is adtak! De ám, most ez meg nem történt! — mert ama Proclamatzió által a' veszedelmes következesekre tanittatva, az Uniók elhagyák a' régi ösvényt, 's arra többé vissza sem tértek! (halljuk!) Ha már most az érdemes Kö-

vet azt kérdi tőlem, vallyon a' politica Unióknk nagy kiterjedését az Országban veszedelmesnek tartom e' az Alkotványra nézve, akkor igennel felelek, — mert egy nagy társaságban ugyan azon tárgy felett különböző vélemények uralkodnak; de még is minekelőtte valamelly elhatározó rendszabást tennünk, meg kell bizonyítani, a' nagy kiterjedés által okozhatandó veszedelemnek valóságát, melly az előveendő erőszakot kimenthesse: azt pedig megbizonyítani az én vélekedésem szerint nem lehet. Én az Uniókat jelen állapotjokban tökéletesen törvényeseknek tartom, 's mivel a' nép érzését jól esmérem, veszedelmeseknek sem hiszem. Azok (Uniók) nem az utóbbi idők surlódásából állottak elő, noha nem lehet tagadni, hogy hatalmát, 's befolyását nevelték. Midön ilyen észrevételeket tészek, reménylem, nem esem abba a' gyanúba, mintha talán az Unióknak nagy pártosa vólnék, — mert hiszen egy gyülekezet sem kelt ki annyira, és viseltetett ellenséges indulattal a' Miniszterek ellen, mint éppen ezeké az Unióké! (halljuk, halljuk.) Cobbet Ur: Az érdemes javalló Ur azt állította, hogy az Uniók sok felkelésekben, és bizgatásokban részt vettek légyen: Ő pedig (Cobbet) azt mondja, hogy erre egy példát sem lehet előhozni, — sőt inkább a' Bristol nyughatatlanság alkalmával a' politica Uniók mindent elkövettek a' rendnek helyreállítására, 's tsak ugyan nagyobb részint ezeknek is lehet köszönni a' letsendesülést. Ugyan miért kárhoztatják hát a' politica Unióknak léteket? Minő veszelyre, minő aggodalomra nyújtottak ezek alkalmatosságot? Valóban, ha 1797-ben a' Bank felakadásának a' Frantzia Orzággal folytatott 22 esztendő háborúnak, ha az utolsó Amerikai hadnak okai lettek volna, — vagy ha a' közadósságot, 70

míllio f. sterlinggel szaporították, — 1819 ben P e e l billjének elfogadása által, az Ország terheit kettőztették, ha minden esztendőben 650,000 f. sterlinget 15 Aristocrata számára kiszórtak, ha nyugpénzeket, és Koronajószágokat osztogattak volna ki, csak hogy egy csoport henyélőkön segítsenek, az alatt, míg a' népet éhelhalásra juttatták volna, — akkor lehetne talán kigyót, békát reájok kiáltani. Mivel a' javallatot senki sem támogatta, Finch Ur kinyilatkoztatá, hogy kész legyen azt visszavenni. Ha a' politica Uniók úgymond csak ugyan olly sikeresek, tehát hástalan a' dnlgot tovább bizgatni. Minden esetre arra figyelmelessé teszi a' Házat, hogy e' tárgy felett a' Cabinetben rendes véleménykülömbözés uralkodik, mert hallotta egy más helyen, hogy egy nemes Lord (Melbourne) a' politica Uniókat a' jó Kormányval meg nem egyeztetetőknek festette legyen: azomban, ha a' Miniszterek, — ellenkezőiket különböző vélekedésről meggyőzték, a' mi ez úttal mutatkozik, azon igen örvend. Lord Althorp erre kinyilatkoztatá, hogy sükségtelennek tartja a' javallatot további szavazásra botsátani, a' mennyiben halgatás által félre vetésében mindnyájan meggyeztek.

B U R K U S O R S Z Á G.

(Berlini lapok.) Königsberg, Jun. 6-kán. Ö Királyi Felsége, a' Burkus Országba szökő Lengyelekre nézve meghatározni méltóztatott, hogy mind azon személyek, mellyek ez előtt a' lázzadó felekezethez tartoztak, a' Burkus határtól visszaútasítsassanak. De mivel a' határra nem lehet olyan szorosan felügyelni, hogy a' tolakodók valamellyik részen bé ne törhetnének, tehát megparantsoltatik, hogy a' már határon belől lévő szökevények béje-

lentessenek, hogy visszaútasításokról azonnal rendelés tételhessék.

S P A N Y O L O R S Z Á G.

Madridban Jun. 21-kén költ tudósításoknál fogva, azon napon a' fővárost rémülés lepte meg, mivel az útszákony gyanús Proclamatziókat találtak elszórva, mellyek hihetően Don Carlos szövetségeseitől kerültek, — de még is az egész nap tsendesesen folyt le.

F R A N T Z I A O R S Z Á G.

A' Sz. Simonisták Jun. 25 kán Rennesben prédikálni akarván, a' néptől kövekkel hajigáltattak, úgy, hogy a' Politziának kellett közbevetni magát, külföldben még rosszabbul jártak volna.

Párisban, Gr. Guilleminot Elölülése alatt, most egy Deputátzió, — Algieret illető iroványoknak öszveszedésében fáradozik: minekutánna ez megtörténik, a' Deputátzió Algierba a' hely színére fog menni, a' dolog közéleti megvizsgálása végett. Azután fő gondja leendő a' Kormány elibe egy Igazgatási rendszert terjeszteni.

Labille Ur a' Nemzeti Gárdának zászlótartója, külföldben pedig független vagyonú ember, Máj. 1-jén, úgy mint a' Király neve napján nem akart osztályával kirukkolni, 's Kapitányának azt adta okúl, hogy „ő nem tisztelkedik olyan embernek, ki esküvésit megszegte.“ Mikor azután egy osztály katonaság ablaka alatt elment, néhányan felkiáltottak: „Le a' Republicanussal!“ Erre Labille az erkélyen tüstént megjelent, így szóllott: „Igen is Republicanus vagyok: éljen a' Köztársaság!“ Ezekért a' szavakért az Esküdtek széke elibe idéztetett, de a' Jury szabadnak nyilatkoztatta.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Pozson Julius 9-dikén. A' folyó hónap 5-dikén tartatott 57-dik Országos Gyűlésben, a' Vallásos dolgokat illető VI-dik Izenet még hátra lévő fejezetei

vétettek a' már 10 órakor egybengyülekezett Kk és Rk által tanátskozás alá, mellyek, minden részben történt hathatós meghányások vetések után, szavak többségével helybe hagyattatván, a' 12 órakor összeült Fő Rknek az egész Izenet által küldődött; holott az a' bevett szokás szerént az Ország Bírói Itélő Mester által fel olvastatván, közleírásra útasított, mi után a' Gyűlés mind a' két részről eloszlott.

Az ezt követő napon a' fentebb említett Izenet vétették a' Fő Rk által tanátskozás alá, mellynek fejenkénti rostálgatása elkezdődvén, egyetértőleg meghatározatott, hogy elébbeni nézeteikhez szorosan ragaszkodván, a' Fő Rk ebbeli állandó ítélete a' többire nézve csak summásan adatván tudtára a' Kk-nak, tsupán az egyik vallásból a' másikba történhető átmenetel iránt javallott módra nézve tétessék különösen azon észrevétel: hogy az, a' törvénynek sem széljára, sem lelkére, sem kívánságaira nézve, nem kielégítő. Egyébbaránt a' Kk által Izenetjekben felhordott főkokkal egyet nem értéket nyilván kifejezván, közöltessék a' Kk és Rkkel végtére az: hogy ha a' Fő Rk ebbeli ítéletére hajlandók nem lennének, vagy valamely más összeegyeztési módot javallni nem akarnának a' Kk és Rk, nem lehetvén az vélekedések összeegyeztetéséhez többé reménység, egyéb nem maradand hátra, mint, hogy azok, mellyekre nézve kétségtelen az egyetértés, 's a' mellyek valóban legnagyobb érdekűek, és méltán olyanoknak tartatnak, mint a' mellyek által az eddigi sérelmek is meggyógyíthatók, jövendőben is kikerülhetők lennének, a' maga útján Ő Felisége elébe Felírásban terjesztessenek elő. Míg az Itélő Mester ezek szerkesztésével foglalatoskodott, elérkezék a' Deputatio a' Kk és Rktől, — kik ezek

közben össze ülven, a' Buda-Pesti híd felállításában tett javallatot illető Izenetet vevék fel tanátskozások tárgyául, melly, tsekély változtatással helybehagyattván, felszollíttattak a' Fő Rk, hogy egy vegyes Deputatiót nevezvén ki, ezen Hazánknak felette hasznos munka kivitelére egyetértőleg kezet fognának, 's hogy ezen vegyes Kiküldöttség, az e' végre kinevezett Pesti Deputatio munkálatinak megrostálgatása után, vélekedését az ezentúl teendőkről előadván, azokról a' Gyűlést értesítse. Ezen Izenet a' Nádori Itélő Mester által felolvastattván, a' Kk ebbeli ohajtásokra egyetértőleg reá hajlának a' Fő Rk, 's a' javallatot helyben hagyák; melly viszonzizenet az Itélő Mester által közöltetik a' Kk-nak. — Kévéssel ez után felolvastattván az Ország Bírói Itélő Mester által feltett VI-dik viszonzizeneti Javallat a' vallás dolgában, minekutánna az a' Fő Rk által csak nem egészen helybehagyattatott, általküldeték a' Kkknak, holott az szinte felolvastattván, közleírásra útasított.

A' Kk és Rk e' napokban tartott Kerületi üléseikben az Urbáriális tzikkelyek szerkesztését 's magyar nyelvre fordítását vi'sgálgták a' 5-dik tzikkelyig bezárólag, mellyet elvégezvén, a' Dunán felállítandó állandó híd eránt tett javallatot magában foglaló 's már fentebb Izenetet készíték az Országos Gyűlésre.

Az erkölts' és boldogulás' útjára vezérlő tanátsadások, és jótettek, nem maradhatnak a' néma halgatás' setétségében: hanem az emberek, kivált azok előtt, kiknek tudományok' vagy érték' birtokába jutni szerentséjek vólt, az emberiség' javára nézve, világosságra kell derülni.

„Ezen fennséges tulajdonságoktól lelkesedve folyó h. 1-ső napján Po'sony-

ból ide érkezett Mlgos Scitovszky János Rosnyói Megyes Püspök, és Kapornaki Apát Ur Ó Nagysága, hív alattvalóinak sorsát szíven hordozván, és jól ismérven azon akadályokat, mellyek a' falusi köznép' erköltsi hátramaradását okozzák, Földes Urasági látogatásának első tárgyául a' gyermek nevelést, és oktatást választotta, — nem azért, hogy azokból mind tudósok nevelkedjenek; hanem hogy a' rendtartáshoz és engedelmességhez az Oskolákban a' gyermekek hozzá szokván, hív és szorgalmatos Polgárok váljanak belőlök, és a' jólléthez közelítő állapotra való juthatást annál tzelelányosabban, és biztosabban, önnhatások által is, eszközölhessék. — Ezen fő tárgyt, boldogító, intézetnek megalapítására azon faluiban, mellyekben Oskola házak vagynak, a' Szülöket öszve hívatván, és a' tanulás hasznait eleikbe adván, mindenkinek kötelességévé tette a' 7-dik Esztendei kortól fogva 11-kiig minden arra alkalmas gyermeket, évenként, Október' elejétől fogva Aprilis utoljáig oskolába küldeni; mellyből helyes ok nélkül el maradni, vagy éppen a' Szülöknek el vonni nem szabad. — Hogy pedig a' Szülök a' Tanítóknak fizettetni szokott tanítói bérnek (úgy nevezett Kántor-Pénz) a' Tanító által való behajtásából többnyire gyűlölséget szülő akadály miatt gyermekeiket az Oskolától el ne vonhassák, rendeltetett: hogy az eddigleni eggyesleges tanítói díj helyett, a' tanulók számához alkalmaztatott, általános és bizonyos fizetés határozassék meg, mellynek, valamint a' szükséges oskolai Könyvek' beszerzésére teendő költségek fele, és ezen felül a' szorgalmatosabb tanulóknak jutalom az Uradalmi pénztárból, — a' másik fele pedig az egész falusi Község által, fizetessék. — Az Oskolai Tanítóknak pedig tzelelányos-

sabb tanítás módját, és Kötelességek szentségét szívekre kötvén.

Továbbá az erköltsi romlottság egyik kútfejenek elapasztására eddig a' gyermekekre, és tselédekre bízott ökorlegeltetésre, a' mennyire a' körülmények engedik, közös Pásztorok fogadtassanak.

De nem kerülhette el a' Kegyes Úr és Atyának figyelmét azon hijánosságis, mellyet Jobbágyainak épületjeikben, többeket ezek közül meg vizsgálván, tapasztalt. — Ennek el háritására egésesebb, erősebb, alkalmatosabb, és tsínosabb, még is mind az épület, mind a' téli fűtésbeli fára nézve gazdaságossabb építés' módjára oktatván, és minden két egymás mellett újonnan építő Szomszédnak negyven forintokat ajánlván; a' ki pedig téglából építene, ezt azon áron a' mennyibe az Uradalomnak kerül, és árának 2 esztendeig való elvárása mellett, önnhasznokra öztönözte őket, azon köteleztetés mellett, hogy az építő két két szomszéd egy fedél alá, a' házhelyek' megyéjére esvén az elválasztó köz fal, egy kéményel, egy házat építsen, mellybe a' bé járás mindeniknek a' maga Udvarából, de mind a' Szobába, mind a' Kamarába a' Konyhájából legyen.

Elvégezvén a' Mlgos Püspök ezen Kegyes Atyai foglalatosságát, Úrnapján az ájtatosságot, a' számos jelenlevők lelki épületjekre, — maga vitte véghez, másnap ismét Pozsonyba visszatért, jóltévő emlékezetét alattvalóinak szíveiben hagyván. Hála Felséges Királyunknak, Ki hív alattvalóit illy Kegyes Úr és Atyával vígasztalta meg! de százszor boldogok azon Jobbágyok is, kiknek illy Földes Urok jutott!"

N. V á r a d, Jul. 2 kán 1855. — Tegnap, úgymint Julius 1 sőjén nyitódott meg a' Bihari Cssi no, melly több mint 300 Részvényesekből áll, és

mulatása helyét mostan Priv. Várad-Olaszi Várossában Méltóságos Gróf Rhédei Ádám Ur nagy és szép elrendeltetésű Házában tartja. — A' Társaság első barátságos együtt létét egy jó ízlésű előre megrendelt ebéddel kezdette, mellyen a' helyben szállásoló fő rangú Katona-Tiszt Úrakkal együtt a' Részvényesek szinte százan jelen voltak, melly alkalommal a' Társaságnak egyik fő alapítója és mostani Elölülője Tekintetes Csokaji Fényes Károly Ur, a' ki 25 esztendőig folytában viselt, külömbféle, utóbb Fő Szólga Birói díszes Hivatalban szerzett jeles érdemeit különösen nevelte és tetézte azzal, hogy mostani nyugodalmának üres idejét fáradhatatlan szorgalommal a' Cassino felállítására, és tzeleányosan a' Megye díszéhez illő módon való felkészítésére fordította — mindenek felett ditsőségesen uralkodó Királyunk I. Ferentz, úgy szintén Ifjabb Koronás Királyunk V. Ferdinand, nem külömben Országunk Nádora Fő-Hertzeg Jó'sef, és az egész Uralkodó Austriai Ház egészségéért 's virágzásáért, az egész Társaság öszvehangzó felkiáltásai között poharat ürítvén, minekutánna Megyéinknek nagyon tisztelt és nagyon szeretett Fő Ispánjáért, nagy Méltóságú Gróf Zichy Ferentz Királyi Fő Lovász Mester Ö Excellentiájáért mindnyájunknak megegyező óhajtását kijelentette, különösen megemlítette a' Cassino ház birtokosságának Doboka Vármegyei Fő Ispán Méltóságos Kis Rhédei Gróf Rhédei Ádám Urnak azon hazafiúi készségét, mellyel fennemléti díszes és igen alkalmas Házát, a' Társaság használására által engedni méltóztatott, és a' kinek igaz hazafi szívetől ezentúl is

sokat reményl a' Társaság, — így több örvendetes Tárgyaknak említése, és a' rang külömbséget nem esmerő nyájas társalkodás között tölt el ezen Biharra nézve valóban emlékezetes nap, melly a' mint a' kezdet mutatja, egy pallérozottabb új századnak ad lételt.

H I R A D Á S.

a' Magyar Tudós Társaság részéről.

A' Társaság által elfogadott játékszíni fordítások közül megjelent e' három:

Első kötet. Iphigenia Taurisban, Goetheből Kis Jánostól, ötös jambusokban. Dráma. Ára bekötve 30 gr. pengő.

Második kötet. Nők iskolája. Moliereből Árvay Gergelytől, hatos jambusokban. Vígjáték. Ára betöve 30 kr. pengő.

Harmadik kötet. A' nőtelen Philosophus, Alberto Notából, Császár Ferentztől prózában. Vígjáték. Ára bekötve 30 kr. pengőben.

A' bekötött példányokat találni lehet Pesten Wigand, Eggenberger és ifjabb Kilian könyv-kereskedéseikben. Mindenik kötetet külön is lehet venni. Julius 5 kén 1855.

A' Titoknok által.

A' Pénz folyamata Julius' 11-dikén; közep ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 95 1/16
Az 1820-béli sorsosok: 194 1/2
Az 1821-béli hasonlók: — —
Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obligátzióji: 54 1/4 for. keltek, mind Conv. Bank - Aktziák keltek — — for. ton Conv. Pénzben.